

Advies Archeologische Monumentenzorg 2022-nr. 104

Selectieadvies

Bevoegd gezag: Gemeente Best
Mevr. C. Hageraats / dhr. W. Ansems
Postbus 50
5680 AB Best

Datum: 12-5-2022

Project: *Best, Veenpluis. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven op de Philips Healthcare Campus (ADC rapport 5768), auteur B.AT.M. Weekers-Hendriks, april 2022.*

Van: Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Wal 28 5611 GG Eindhoven
Postbus 8035, 5601 KA
Mevr. drs. Ria Berkvens
Tel. 088-3690638
E-mail: R.Berkvens@odzob.nl

Inleiding

In opdracht van BRO is door ADC ArcheoProjecten een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het ca. 2,5 ha grote plangebied Veenpluis te Best. De aanleiding tot het onderzoek was het voornemen tot nieuwbouw (een nieuwe gebouwvleugel aan de westzijde en uitbreiding van de bestaande bebouwing aan de zuidzijde) op de Philips Health Campus. Ten tijde van het hier besproken proefsleuvenonderzoek was het onbekend tot op welke diepte het terrein verstoord zal worden.

Voorafgaande aan het onderhavige onderzoek zijn een bureaustudie naar en booronderzoek in het plangebied verricht.¹ Daaruit zijn een hoge archeologische verwachting en een lagere archeologische verwachting ten aanzien van archeologische resten uit achtereenvolgens de periode Laat-Paleolithicum-Volle Middeleeuwen en de Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd naar voren gekomen. In het noordwesten van het plangebied is een aan de Midden-Bronstijd toegeschreven grafheuvel gelegen; het betreft rijksmonument nr. 45077, dat in het systeem van de gemeente Best als monument nr. 249 te boek staat.² Daardoor is de kans reëel dat het plangebied restanten van een funerair landschap herbergt. Buitendien zijn direct ten westen van het plangebied duizenden mesolithische vondsten (vooral vuurstenen artefacten) opgeraapt – dit areaal is op de gemeentelijke archeologische beleidskaart rood gemarkeerd als een archeologisch waardevolle locatie. Ter plaatse zijn op ca. 15 plekken in 1957 en 1959 door dr. A. Bohmers namens het Biologisch-Archeologisch Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen testopgravingen verricht, waarbij ca. 13.700 mobilia (vooral vuurstenen artefacten) uit het Mesolithicum zijn verzameld.

Op basis van het karterende booronderzoek zijn vier locaties geselecteerd voor een nader onderzoek door middel van proefsleuven. Ter plaatse zijn verbrand bot, houtskool en een verbrand vuurstenen

¹ In chronologische volgorde zijn dit:

Vroomans, M.A.K., 2017: *Archeologisch bureauonderzoek Philips Healthcare Campus te Best*, Roermond (rapport Aeres Milieu, projectnummer AM16465).

Van der Feest, N.J.W., 2018: *Verkennd archeologisch onderzoek door middel van boringen, Philips Healthcare Campus te Best*, Roermond (rapport Aeres Milieu, projectnummer AM16465).

Vroomans, M.A.K. & J. de Kramer, 2019: *Verkennd archeologisch onderzoek door middel van boringen, Philips Healthcare Campus te Best*, Roermond (rapport Aeres Milieu, projectnummer AM16465).

Nales, T., 2020: *Best, Veenpluis - Philips, Gemeente Best (NB). Een Inventariserend Veldonderzoek (karterende fase)*, Nieuwegein (Transect-rapport 3097).

² In 2008 is waargenomen dat het grafmonument aan de noordzijde deels vergraven is.

artefact opgeboord. Dit zijn de arealen die in de onderstaande kaart (overgenomen uit Nales 2020) oranje gekleurd zijn. Ze zijn gelegen op verhogingen in het dekzandlandschap.

Het doel van het proefsleuvenonderzoek was het toetsen en ook het aanvullen van de archeologische verwachting uit het vooronderzoek door het opsporen en waarderen van eventueel aanwezige archeologische resten. Op basis hiervan kan de bevoegde overheid van de gemeente Best een uitspraak doen over de omgang met eventueel aanwezige archeologische resten binnen het plangebied.

Samenvatting van het plan en het rapport

Onderzoekskader RO: omgevingsvergunning, bestemmingsplanwijziging
Grootte plangebied: ca. 2,5
Grootte onderzoeksgebied: 12.069 m2
Onderzoekperiode: 8 tot en met 12 juli 2021 (veldwerk)
Opdrachtgever: BRO
Opdrachtnemer: ADC ArcheoProjecten

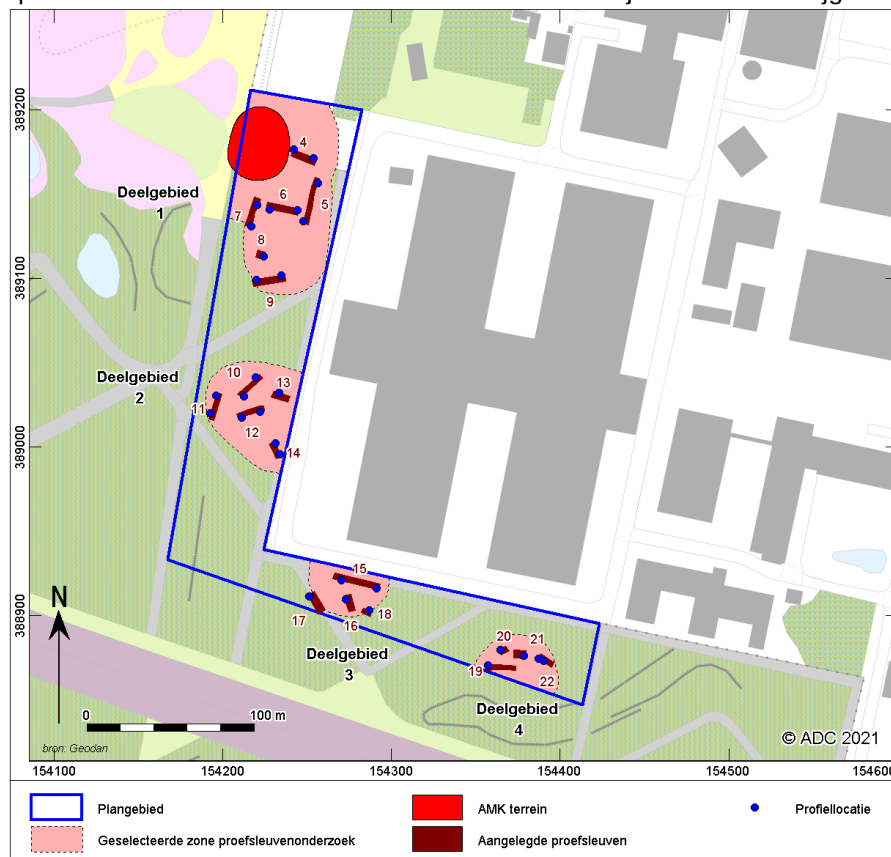
Al met al zijn tijdens het onderzoek 19 sleuven aangelegd binnen de geselecteerde zones met een gezamenlijke oppervlakte van 977 m². Dat is 8,1% van het onderzoeksgebied (12.069 m²). Gelet op de hoge archeologische verwachting op graven is langzaam verdiept en zijn “tussenvlakken” met behulp van een metaaldetector onderzocht. De archeologische vlakken die uiteindelijk zijn aangelegd, zijn gefotografeerd en digitaal ingemeten. Het enige vermoedelijke spoor is gecoupeerd en gefotografeerd. Het fysisch-geografische onderzoek bestond uit de registratie van in totaal 30 profielkolommen.

De bodemprofielen zoals waargenomen tijdens het proefsleuvenonderzoek laten zien dat de omwerking van de grond voor de bosaanplant voor meer schade heeft gezorgd aan het archeologisch niveau dan dat de boringen deden vermoeden. In het hele plangebied is de oorspronkelijke veldpodzol sterk omgewerkt, waarbij ook soms een deel van de C-horizont is meegenomen. Het potentieel archeologisch interessante niveau was derhalve niet overal meer intact. Sporen of vondsten die in de Middeleeuwen/Nieuwe tijd gedateerd kunnen worden zijn niet aangetroffen. In het zuiden van het plangebied is in overeenstemming met het booronderzoek een stuiflaag aangetroffen in het profiel. Deze stuiflaag dekt een podzolbodem af, die gevormd is in de top van het dekzand, waardoor het potentieel archeologisch interessante niveau hier nog wel grotendeels intact is. Bij het onderzoek zijn evenwel geen sporen of vondsten aangetroffen. In twee putten is daarnaast nog een beginnende podzolisering aangetroffen onder een tweede pakket dekzand. Het betreft hier een plaatselijke

depressie die dichtgestoven is. De datering van dit proces is niet aan te duiden, maar vermoedelijk kan het geplaatst worden in één van de grote verstuingen vanaf het Neolithicum.

Verder is in de diepere profielgaten in deelgebieden 1 en 2 een paleobodem waargenomen. Op basis van stratigrafie is de bodem te dateren in het Allerød. De bodem is bij het uitgevoerde booronderzoek niet waargenomen en tijdens het proefsleuven onderzoek alleen zeer lokaal. Tevens zijn geen sporen of vondsten aangetroffen die met de bodem geassocieerd kunnen worden.

Op basis van de resultaten adviseert ADC ArcheoProjecten tot een vrijgave van het plangebied.

Selectieadvies

Het rapport is op basis van onze opmerkingen op het eerste conceptrapport goed aangepast.

Met de uitvoering van dit archeologische onderzoek is de archeologische waarde van het plangebied in voldoende mate vastgesteld. De resultaten van het onderzoek geven aanleiding tot het bijstellen van de archeologische verwachting van het onderzochte gebied naar een lage verwachting. Er is om die reden geen archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk. De archeologische verwachting in het onderzochte deel van het plangebied zal bij de eerstvolgende actualisatie van de archeologische beleidskaart worden aangepast naar een gebied zonder archeologische verwachting.

Omdat de aanwezigheid van archeologische resten nooit geheel kunnen worden uitgesloten op basis van het uitgevoerde onderzoek, blijft de meldingsplicht ten aanzien van archeologische vondsten conform de Erfgoedwet gelden. Dit betekent dat, indien er tijdens toekomstige grondwerkzaamheden toch onverwacht archeologische vondsten worden aangetroffen, men dit zo spoedig mogelijk bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de gemeente Best dient te melden (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 en 5.11).